

дърва, не само македонци, а и сърби, херцеговинци. Характерно е, че и тия ходят въ съдружие. (Вид Вулетинъ Вукасовић въ *Slovinac*, 1883, бр. 10. р. 163). Че българитѣ въобще сѣ познати добри въ Далмация, това се вижда и отъ слѣднитѣ примѣри. Въ Дубровничко подѣ бугарин се разбирало въобще доѣдек атлетичан, bosonog, bezbrižan, skitačina (skitalia) po drncima i. t. d. Bugarin ne krade, niti prosjaka, nego se vrti da štodog ulaponji (ulapi) ili onako ušvine . . . Bugarin je pelivan, ali se ne dosjeća kao mudrica, da štodog cigančī. (*Slovinac*, ib.) *Бугар* и *бугарин* значело по Дубровнички и човѣкъ мързеливъ, (fannnullone, homo sine cura). Još sam čuo u nas riječ bugarī, bugarin, a to bi bio po Dubrovačku pridržtina. (*Slovinac*, ib.) Въ Далмация на нѣкои мѣста се чуватъ слѣднитѣ „usklici snebivanja“, които и Вид Вукасовић Вулетинъ (сѣобщителатъ) неразбира: *Oboj meni! bugarica! Oboj tebi! bugare!* (ib.) Въ Врцечинѣ при Дубровникъ кога се случи ядъ и неволя, казва се: „Бугарине Тодоре, до године и горе!“ (ib. р. 163).

III. Словенски. Bolgar, bolgarski || *Geogr.* Bolgarsko, Bolgarija || *Култ.* bugariti, — im, kričati, razgrajati,¹⁾ hrumeti²⁾ (Primorsko, Istra). Celo noč so bugarili, da ni bilo močogo spati. 1895. Letopis Slov. Matice, (*L. Pintar*, „Slovanski in besedoslovni paberki“ р. 4.).

IV. Руски. Болгаринъ, болгаре, болгарскій (болъгаре, болгары, болъгары, болъгарскій, болгарскій и пр.). Така още у Нестора: Словѣнскую же языку . . . живущю на Дунаи, придоша отъ Сяуотъ, рекше отъ Козаръ, рекомѣи *Болгаре*. (Полное собраніе русскихъ лѣтописей изд. по высоч. повел. археогр. ком. Сиб. 1846. Древн. т. лѣт. Нестора р. 5). Угорьска земля и Болгарьска, id. р. 13; въ лѣто 6377. крещена бысть вся земли болъгарьска, id. р. 9; нал угры на Болгары id. р. 12; а Болгаре съ греки съступившася, id. р. 18; послаше Болгаре вѣсть ко царю ibid. болъгароу р. 19; черни Болгаре р. 22. Така и въ хронографитѣ, безъ разлика за дунавскитѣ и волжскитѣ българи (болгаре и болгары). Поповъ, Изборникъ и пр. 34., 50., 4., 3., 135., 441. (болгары). Мѣста въ лѣтописитѣ, които се отнасятъ къмъ волжскитѣ б. у *Шнидескій*, 101., —191.: Таке на Волжскія и Камскія Болгары ходивъ и побѣди. П. С. С. IX. 4. — Иде Володимиръ на Болгары . . . и створи миръ Володимиръ съ Болгары . . . прѣша Болгаре. (Ипат. годъ 985. р. 56) . . . Придоша Болгаре вѣры Бохъмичи . . . (Ипат. 56. годъ 986.). И Болгарѣ и Жидовѣ и вси поганѣ (Ип. Л. 401.) и пр. Често въ лѣтописитѣ и слѣдъ покореніега на волжскитѣ българи отъ татаритѣ (1236). Въ формата нѣма никаква промѣна нито прѣзъ XIV, ни прѣзъ XV вѣкъ, когато Моск. Князь Пестрый прѣвзема болгарскитѣ земи (г. 1431). Воскр. Лѣтоп. стр. 95.; Князь великій Василей посмалъ ратью на *Болгары* Волжскіе. По нови руски писатели пишатъ *болгары* (така още Татищевъ). Слов. Имп. ак. и. болгаре, чаще неправ. болгары, рѣ. 234. Рѣдко болгары: така Бодянский, Ж. М. Н. Пр. ч. XXXVIII., Шнидескій, Дорнъ и др. — Последнѣята форма се срѣща обаче и по-рано: Татищевъ 1570.: болгаргарскихъ. Вж. Булгары, 1696.³⁾ || *Geogr.* Болари 1. = България. По Вюртъ

¹⁾ Права скандалъ.

²⁾ Дигамъ шумъ, вѣрва.

³⁾ Още въ 1878 год. Макушевъ критиква В. А. Яковлева, че въ Историі *Булгары* (прѣша на Пречекъ Историю). „Г. Яковлеву должно бы быть извѣстно, что старо-славянское сочтѣніе лъ переходитъ у насъ въ ол, а не въ ул, а слѣдовательно старосл. болгаре будетъ соответствовать въ рускомъ языкѣ форм. болгаре, а не булгаре“. (Ж. М. Н. Пр. 1878. Апрель р. 241.). Нѣкои руски писатели проявятъ разлика между болгары (волжскія българи) и болгары (дунавскія българи). Обратнo у Енгела р. 199., у когото Bolgaren сѣ само волжскитѣ българи (спр. рускитѣ лѣтописи). Ср. и бѣз. на *Венгания* (Древн. и нин. Б. т. I. р. 11.): „Собственное имя народа, т. е. то, которымъ онъ самъ себя называетъ, есть . . . или сирѣчь лучше всякаго болгарина, кто онъ таковъ? Онъ отвѣтитъ вамъ: „Ахъ сами болгаринъ“ или во множественномъ: *Мы сами болгаре*“. Карамзинъ, вѣрившій ихъ Татараму, склонялъ неправильно: — *Болгары, Болгароу* и прох. Иные даже пишутъ: *Булгары, Булгаръ* или *Булгароу*. Всякій согласится, что сіе имя должно склонять, какъ и Россіянитъ, Англичанинъ, Датчанинъ; и если нельзя